

Code van Goede Praktijk Code de Bonne Pratique

Tom Heymans

IBE-BIV Seminar 14 November 2024

The background consists of several overlapping, semi-transparent blue triangles of varying shades, creating a dynamic, geometric pattern. The triangles are arranged in a way that they seem to radiate from a central point on the left side of the image, with some pointing towards the right and others towards the bottom-left.

Why is it
IMPORTANT
for you
TO BE HERE
...?

Why are you
NOT HAPPY
TO BE HERE

....?

Why is it
IMPORTANT
for you
TO BE HERE

....?

deel 1 algemene principes / uitgave 2015

Code van
goede
Openbare

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

verlichtingsproject / uitgave 2015

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

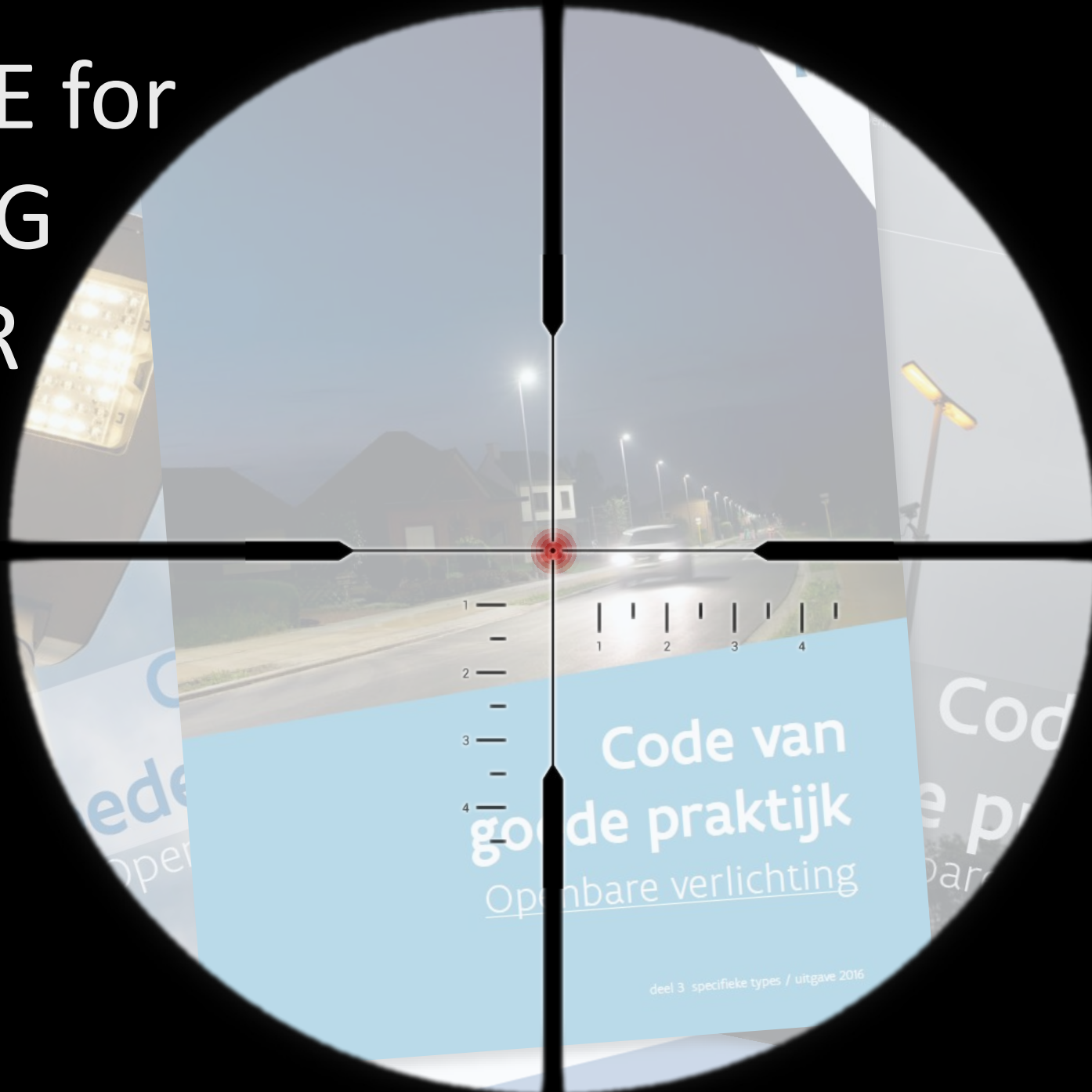
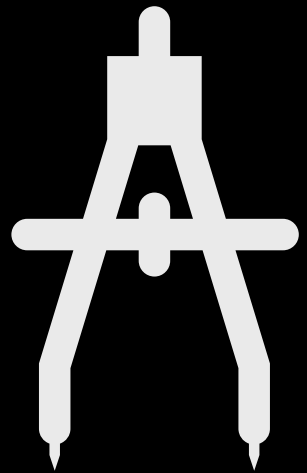
1 —
—
2 —
—
3 —
—
4 —
—

1 | 2 | 3 | 4

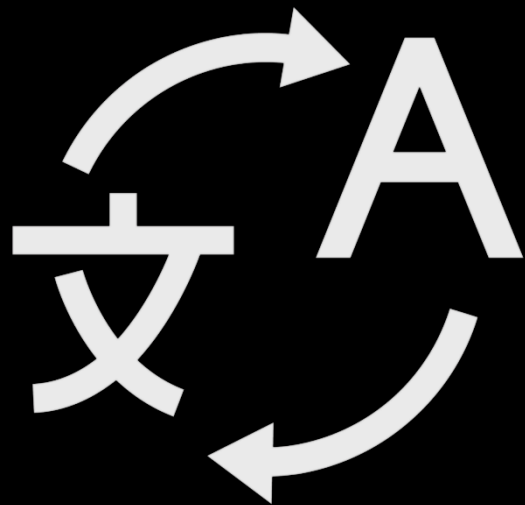
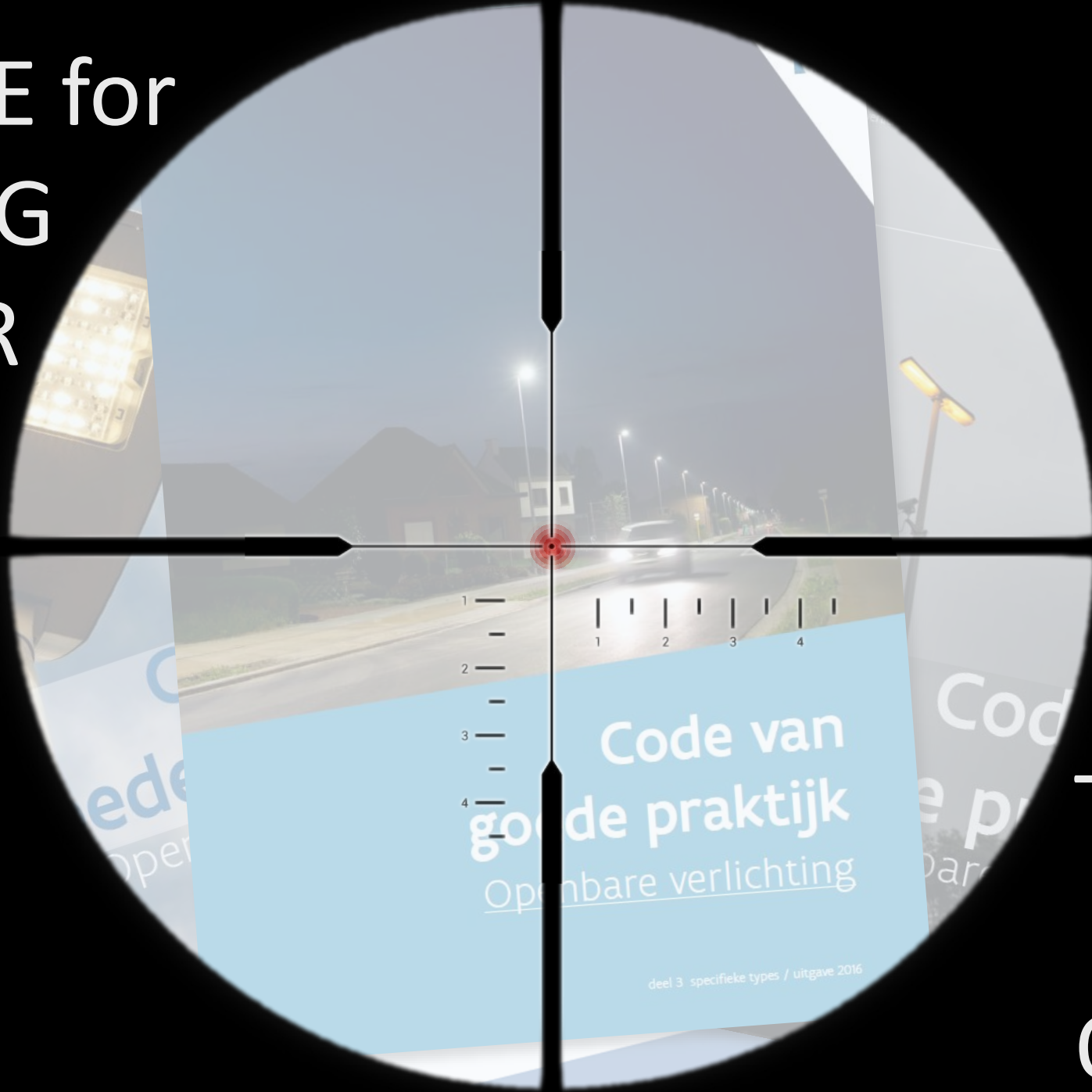
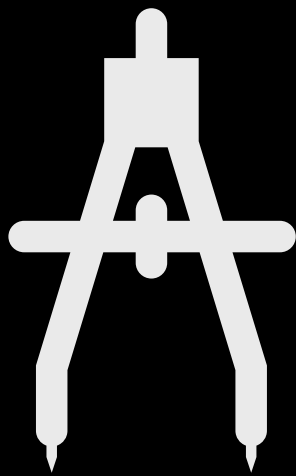
**Code van
goede praktijk**
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

GUIDELINE for DESIGNING OUTDOOR LIGHTING

GUIDELINE for DESIGNING OUTDOOR LIGHTING

TRANSLATE
norm for
OUTSIDERS

For a **BROAD AUDIENCE**

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

IBE-BIV

For a **BROAD AUDIENCE**

NON QUALIFIED readers

~~CREATE~~ light designs
UNDERSTAND

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

IBE-BIV

For a **BROAD AUDIENCE**

NON QUALIFIED readers

~~CREATE~~ light designs
UNDERSTAND

QUALIFIED readers

CREATE **BETTER**

light designs

SUSTAINABLE

deel 1 algemene principes / uitgave 2015

Code van
goede
openbare

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

Code van
goede
praktijk
Openbare verlichting

SUSTAINABLE

sustainable /sə 'steɪnəbəl/ *adjective*

Britannica Dictionary definition of SUSTAINABLE

[more sustainable; most sustainable]

1 : able to be **used without being** completely used up or **destroyed**

- *sustainable* energy resources
- a *sustainable* water supply

2 : involving methods that do not completely use up or destroy natural resources

- *sustainable* agriculture/farming/techniques

3 : able to last or **continue for a long time**

- *sustainable* development/growth

— **sustainability** /sə ,steɪnə 'bɪləti/ *noun* [noncount]

— **sustainably** /sə 'steɪnəbli/ *adverb*

SUSTAINABLE

TEXTS

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 - specifieke types / uitgave 2016

SUSTAINABLE

TEXTS

FILES

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

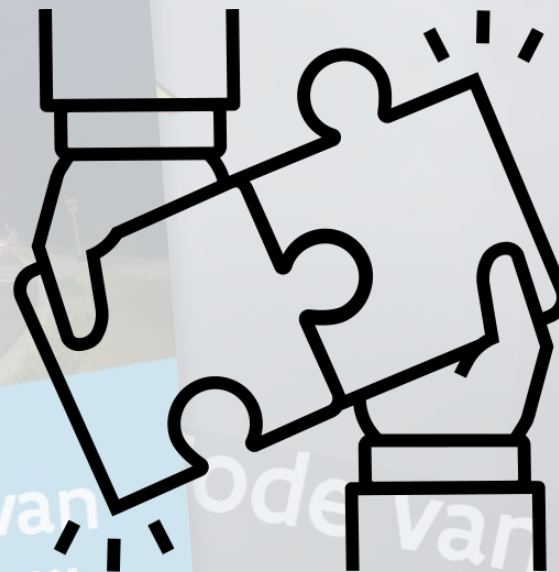
deel 3 specifieke types / uitgave 2016

SUSTAINABLE

TEXTS

FILES

WORK

LIVING DOCUMENT

CONTENTS

deel 1 algemene principes / uitgave 2015

Code van
goede
Openbare

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

Code van
goede praktijk
Openbare verlichting

CONTENTS

deel 1 algemene principes / uitgave 2015

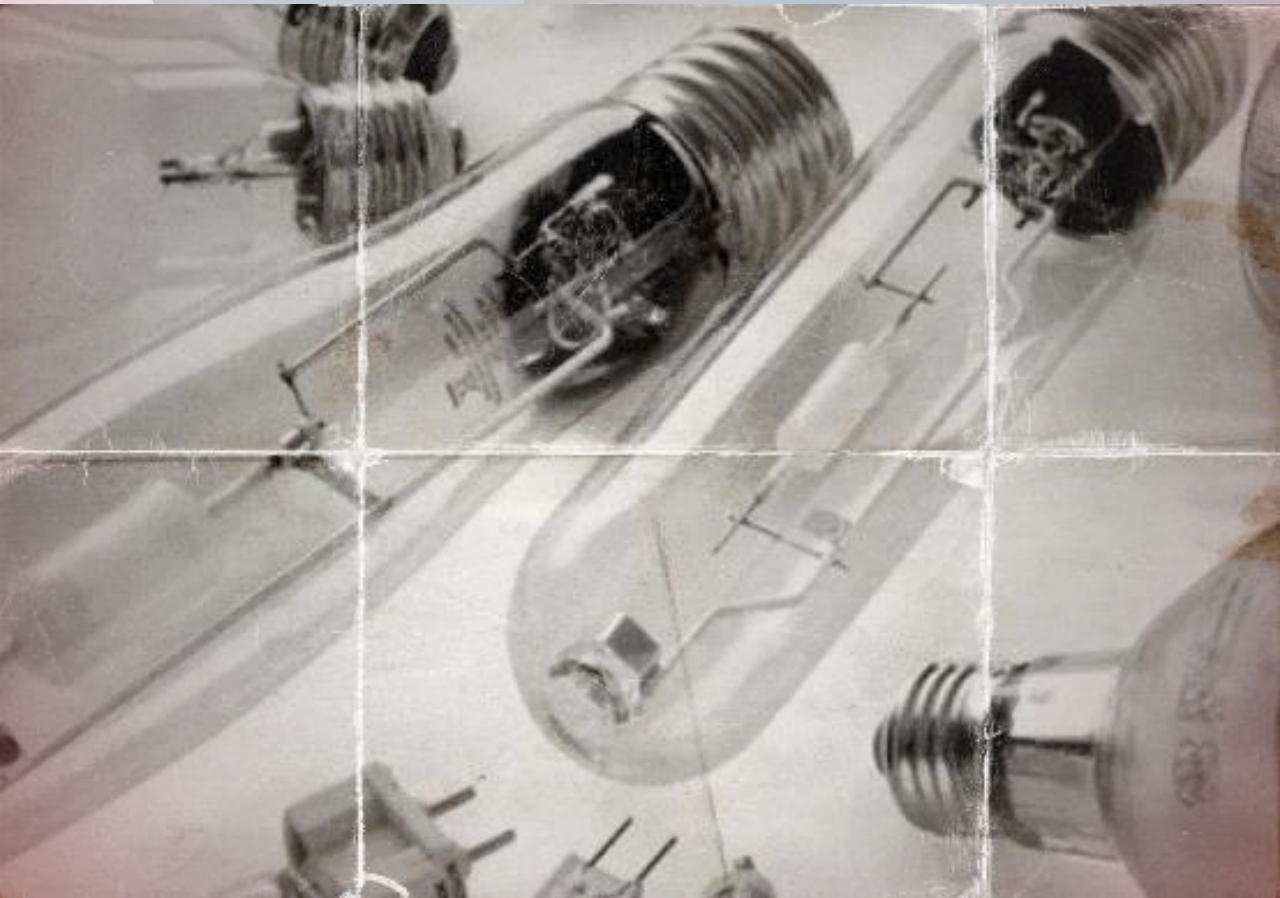

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

IBE-BIV

CONTENTS

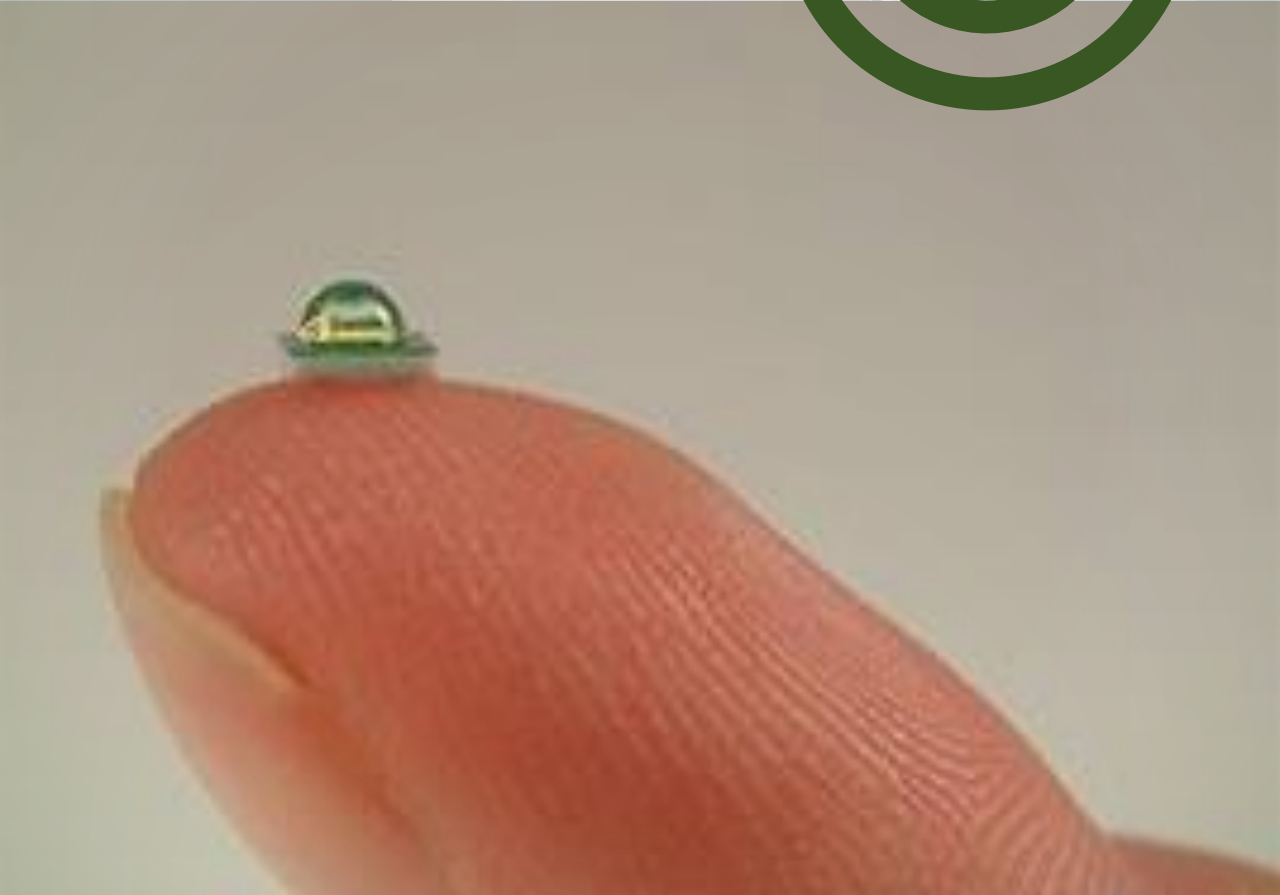
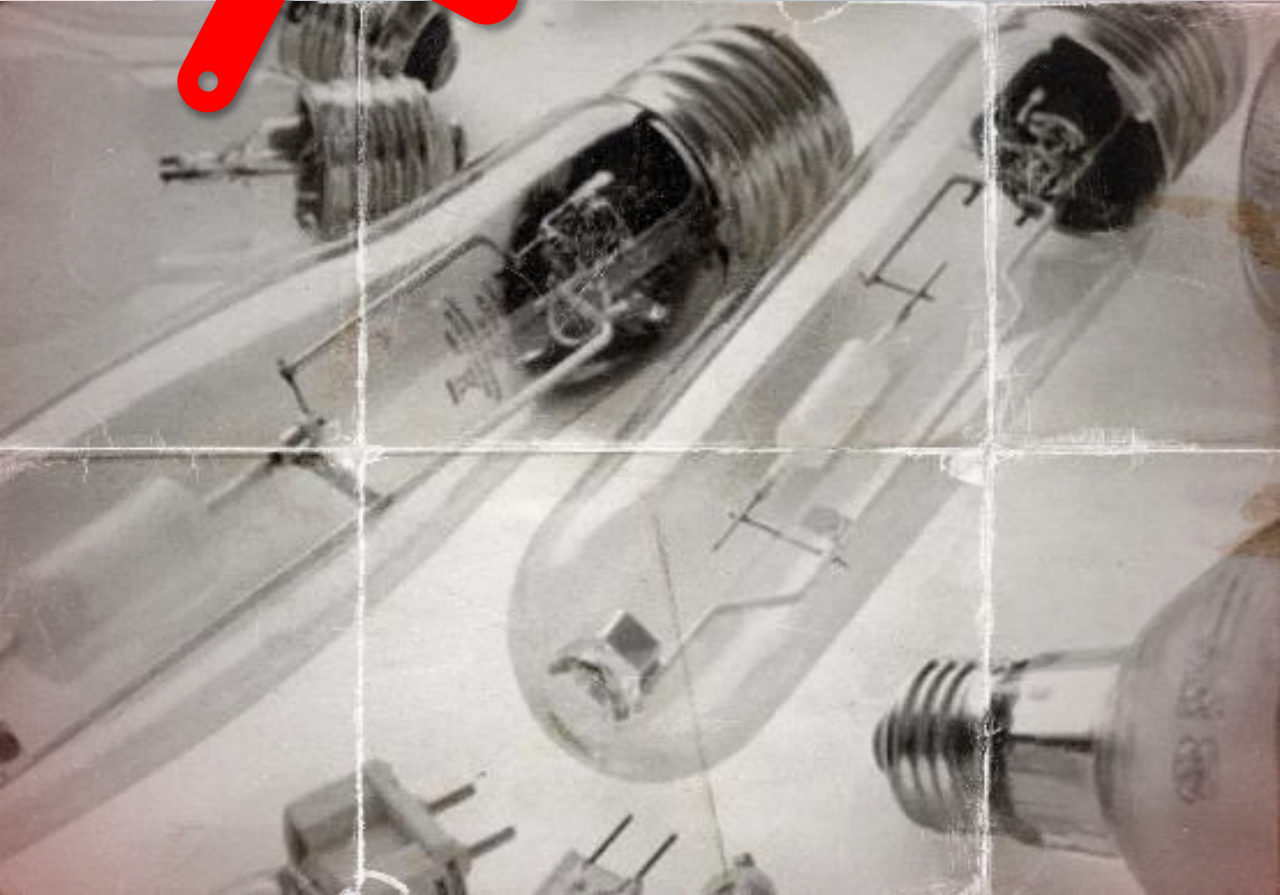
deel 1 algemene principes / uitgave 2015

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

IBE-BIV

CONTENTS

CONTENTS

Belgische norm

NBN L 18-004:2022

NBN

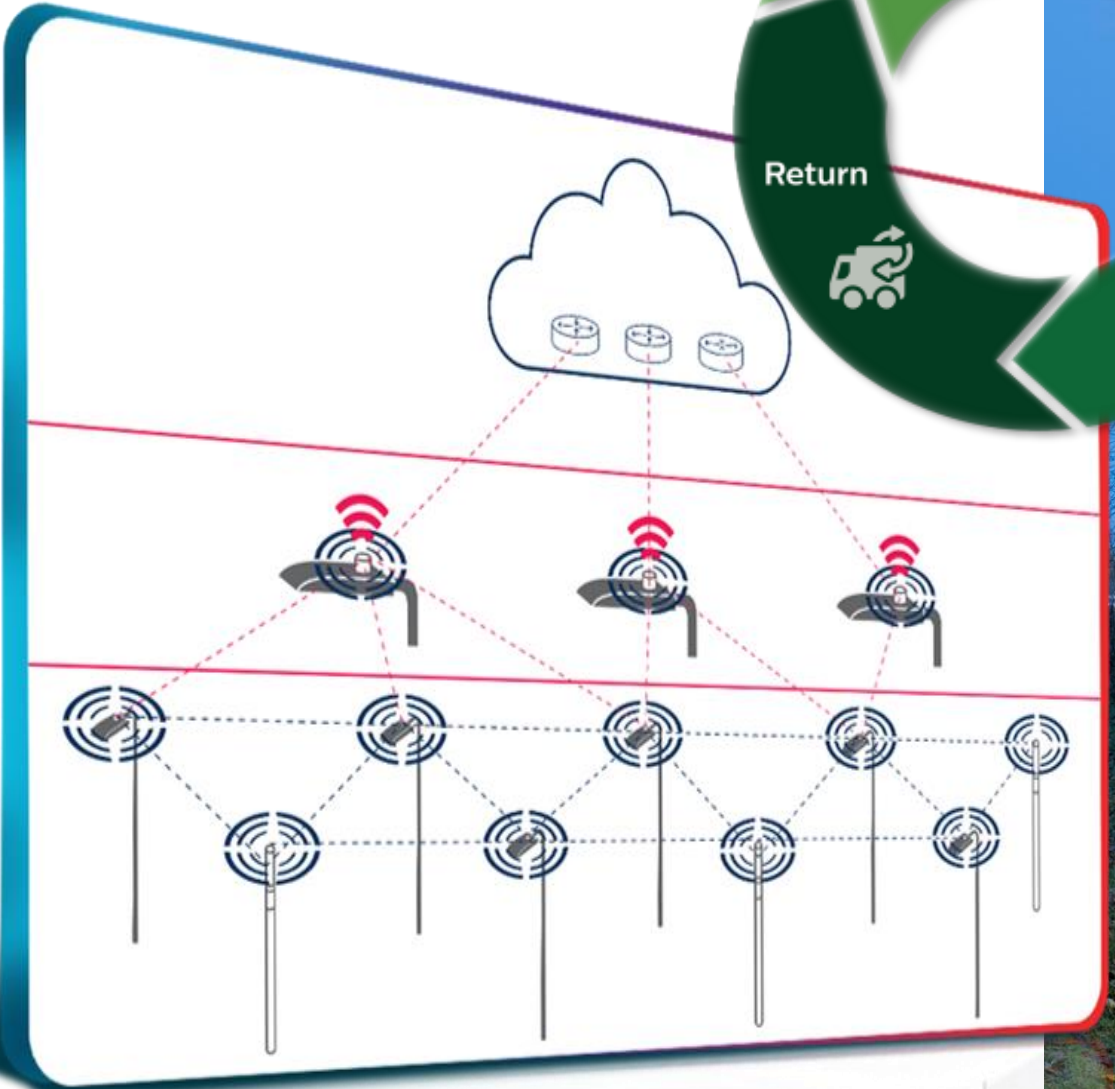
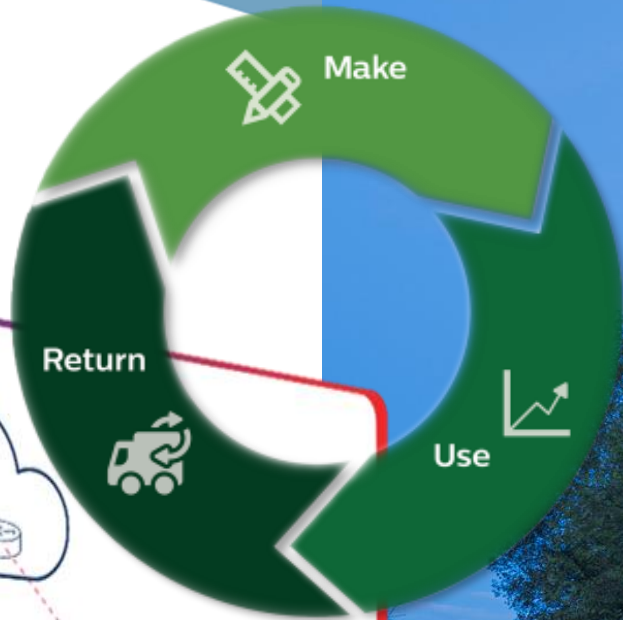
**Openbare verlichting
Selectie van verlichtingsklassen**

Geldig vanaf 02-12-2022

Vervangt NBN L 18-004:2012

deel 3 specifieke types / uitgave 2016

IBE-BIV

IBE-BIV

?!

IBE-BIV GROUP C

KICK OFF

BIODIVERSITEIT-LICHTHINDER

BIODIVERSITEIT-NUISSANCE LUMINEUX

CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

CODE DE BONNE PRATIQUE

19 DECEMBER 2023

Why are you
**NOT HAPPY
TO BE HERE**

...?

Why is it
IMPORTANT
for you
TO BE HERE

...?

IBE-BIV GROUP C

KICK OFF

BIODIVERSITEIT-LICHTHINDER

BIODIVERSITEIT-NUISSANCE LUMINEUX

CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

CODE DE BONNE PRATIQUE

19 DECEMBER 2023

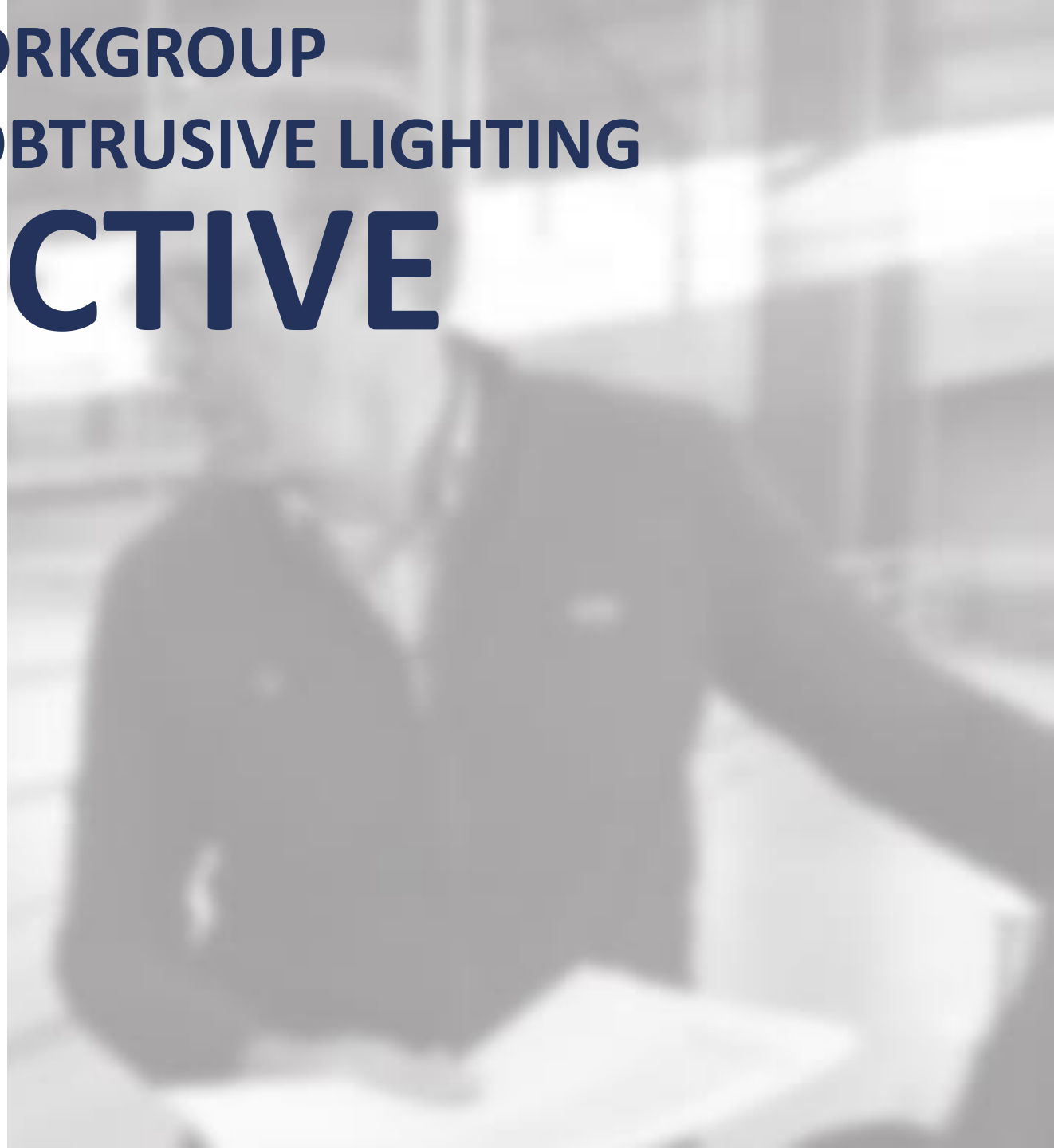

SUB-WORKGROUP BIODIVERSITY & OBTRUSIVE LIGHTING OBJECTIVE

(endless...)

LIST OF

- **RULES**
- **LAWS**
- **VALUES**
- **SPECTRA**
- **...**

SUB-WORKGROUP BIODIVERSITY & OBTRUSIVE LIGHTING OBJECTIVE

(endless...)

LIST OF

- **RULES**
- **LAWS**
- **VALUES**
- **SPECTRA**
- ...

SUB-WORKGROUP
BIODIVERSITY & OBTRUSIVE LIGHTING

OBJECTIVE

(endless...)

LIST OF

- **RULES**
- **LAWS**
- **VALUES**
- **SPECTRA**
- ...

SUB-WORKGROUP

BIODIVERSITY & OBTRUSIVE LIGHTING

OBJECTIVE

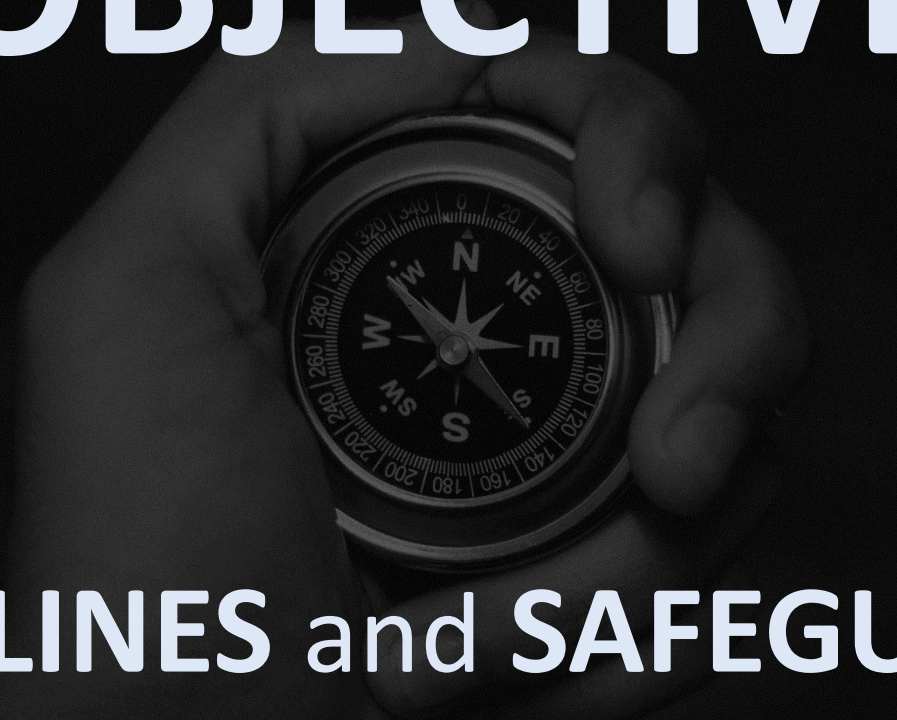
(endless...)

LIST OF

- **RULES**
- **LAWS**
- **VALUES**
- **SPECTRA**
- ...

SUB-WORKGROUP
BIODIVERSITY & OBTRUSIVE LIGHTING
OBJECTIVE

GUIDELINES and **SAFEGUARDS**
to take the **CORRECT DECISIONS**
when designing **OUTDOOR LIGHTING**

- Common ground?
- Greenwashing tegengaan
- futureproof
- ...

- Mesurer l'impact/verifier
- Ou sont limites / compromis
- ...
- ...

- Hele biodiversiteit
- Aanvaardbaarheid / mentaliteitsverandering
- Politiek / Regionaal
- Maatwerk mogelijk/situatieafhankelijk

- collaboration
- pression
- Communication intern/externe
- Connaissance solution

- équilibre
- consensus
- Realisme/applicabilite
- futureproof

- Exemplarité publique
- Sequence ERC
- pollinisateur
- eurobat

- realisme
- Politieke beslissing? Wetgeving!
- (te) algemene beslissing
- Wetenschappelijk realisme

- "niet verlichten tenzij" in scope
- Moeilijk compromis
- Veilig = verlicht?
- (politiek/publiek) draagvlak

- Behoedzaamheid / cherrypicking
- Duurzaamheid / meerverbruik
- Licht als boeman?
- Innovatie industrie

- Heldere regels (beslissingsboom bv)
- zinnig
- realisme
- Geen monopolie

- (politiek/publiek) draagvlak
- Transparantie / onderbouwd
- Ambitie <-> realisme
- daadkracht

- pedagogie
- reel
- Variété de perception/contradiction
contrainte
- Temporalité / calendrier

- Wetenschappelijke onderbouwing
- Hele biodiversiteit
- (Geen) easy fix... / Greenwashing
- Maatschappelijk draagvlak

- Hele biodiversiteit
- Pollinisateur
- Sequence ERC
- Eurobat
- Temporalité / calendrier

- Pression
- Politieke beslissing? Wetgeving!
- Politiek/publiek draagvlak
- Maatschappelijk draagvlak
- Politiek / Regionaal

- Maatwerk mogelijk?
- Licht als boeman?
- Innovatie industrie
- Duurzaamheid / Meerverbruik

- Futureproof
- Zinvol
- Geen monopolie
- Transparantie / onderbouwd
- Daadkracht
- Heldere regels
- Behoedzaamheid / Cherrypikking
- Applicabilité
- "Niet verlichten tenzij" in scope
- Situatie afhankelijk
- (Te) algemene beslissing

- Common ground?
- Consensus
- Moeilijk compromis
- (Geen) easy fix...
- Ou sont limites / compromis'équilibre

- Veilig = verlicht?
- Mesurer l'impact/verifier
- Exemplarité publique
- Variété de perception
- Contradiction contrainte

- Communication intern/externe
- Collaboration
- Pedagogie
- Aanvaardbaarheid
- Mentaliteitsverandering

- Realisme
- Greenwashing?
- Connaissance solution realisme
- Wetenschappelijk realisme
- Ambitie <-> realisme
- Wetenschappelijke onderbouwing

THE DEMANDS OF
BIODIVERSITY

POLITIC – PUBLIC – SOCIAL
SUPPORT

FIXTURE
FEATURES

**CLEAR
GUIDELINES**

COMPROMISE

ABILITY TO
MEASURE

CHANGE OF
MENTALITY

SCIENTIFIC
REALISM

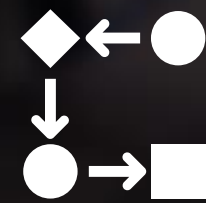
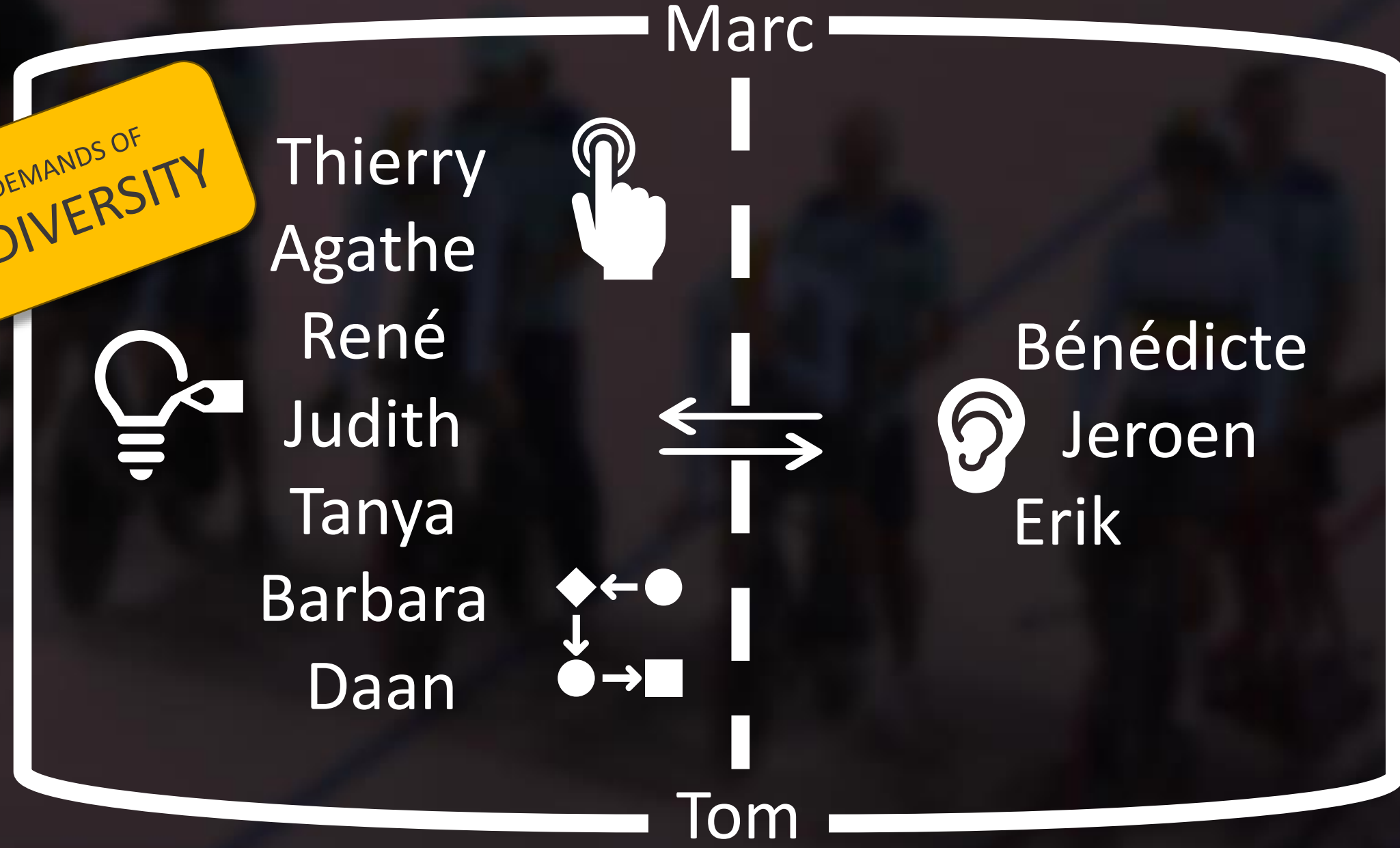
 M TEAM PURSUIT QUAL

TO WORK...

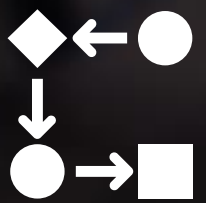

THE DEMANDS OF
BIODIVERSITY

THE DEMANDS OF
BIODIVERSITY

SCIENTIFIC
REALISM

Thierry
Agathe
René
Judith
Tanya
Barbara
Daan

Bénédicte
Jeroen
Erik

Marc

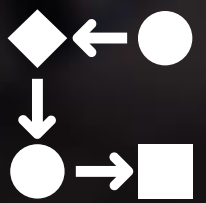
Tom

THE DEMANDS OF
BIODIVERSITY

SCIENTIFIC
REALISM

COMPROMISE

Thierry
Agathe
René
Judith
Tanya
Barbara
Daan

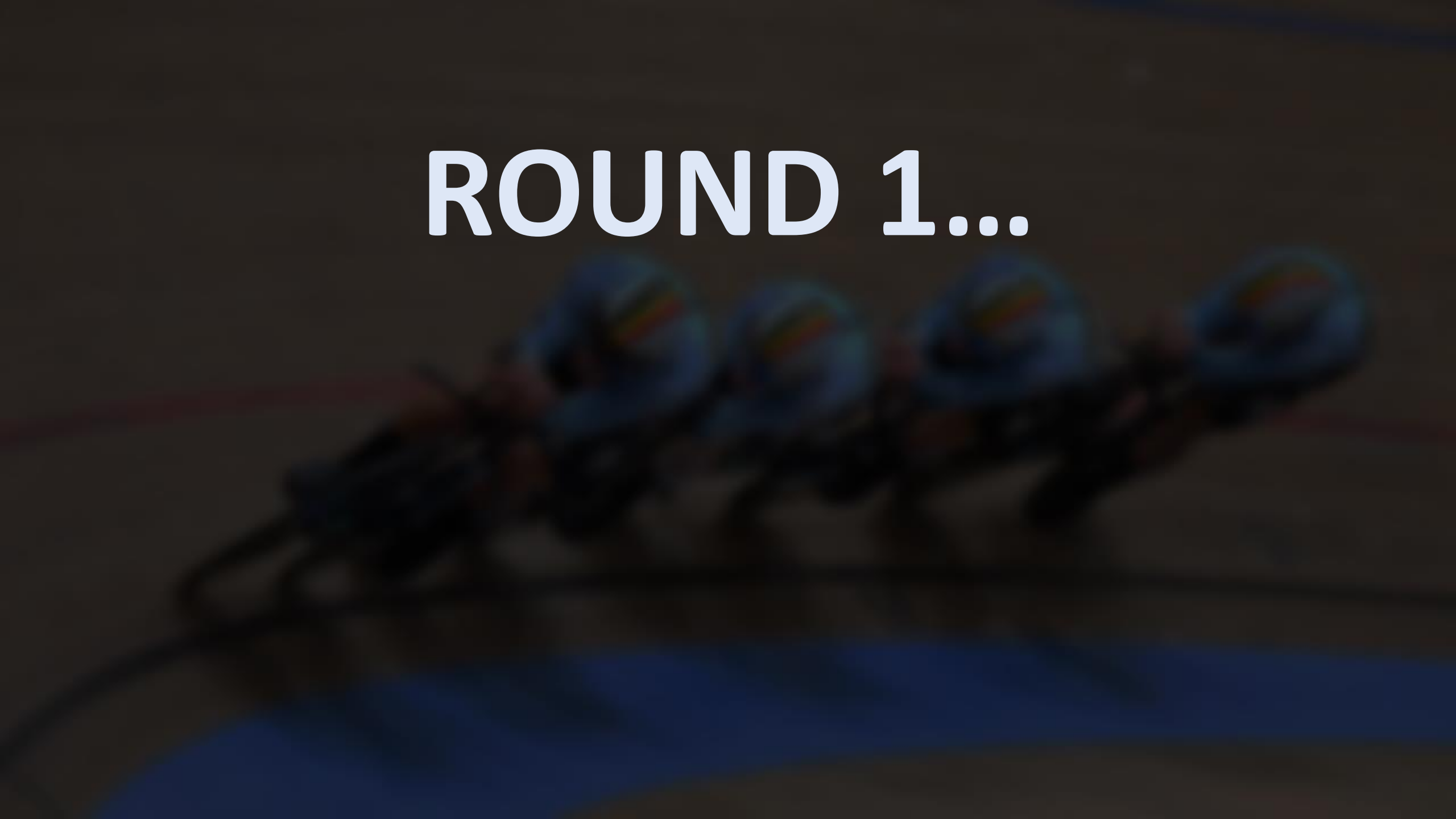
Bénédicte
Jeroen
Erik

Marc

Tom

ROUND 1...

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

with CLEAR DEFINITIONS...

...creating a
COMMON LANGUAGE...

...enabling UNDERSTANDING
and **COOPERATION** on a
DIFFICULT TOPIC

12. Lichthinder en lichtpollutie

12.1. Lichthinder

Om de nachtelijke omgeving te beschermen en te zorgen voor minimale verstoring van de fauna, flora en astronomische observatoria, is het beheersen van hinderlijk licht essentieel.

De term lichthinder (Obtrusive light) wordt omschreven in:

- CEN (NBN EN normen)
Als strooilicht dat door zijn kwantitatieve of gerichte eigenschappen hinder, ongemak en afleiding veroorzaakt en de zichtbaarheid van cruciale informatie zoals transportsignalen (vb NBN EN 12464-2 *)
- CIE 150 report*

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

DECISION TREE based on a
GENERAL PRINCIPLE...

SUPPORTED by
ALL EXPERTS

12. Lichthinder en lichtpollutie

12.1. Lichthinder

Om de nachtelijke omgeving te beschermen en te zorgen voor minimale verstoring van de fauna, flora en astronomische observatoria, is het beheersen van hinderlijk licht essentieel.

De term lichthinder (Obtrusive light) wordt omschreven in:

- CEN (NBN EN normen)
Als strooilicht dat door zijn kwantitatieve of gerichte eigenschappen hinder, ongemak en afleiding veroorzaakt en de zichtbaarheid van cruciale informatie zoals transportsignalen (vb NBN EN 12464-2 *)
- CIE 150 report*

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

DECISION TREE based on a
GENERAL PRINCIPLE...

SUPPORTED
by ALL
EXPERTS

12. Lichthinder en lichtpollutie

12.1. Lichthinder

Om de nachtelijke omgeving te beschermen en te zorgen voor minimale verstoring van de fauna, flora en astronomische observatoria, is het beheersen van hinderlijk licht essentieel.

De term lichthinder (Obtrusive light) wordt omschreven in:

- CEN (NBN EN normen)
Als strooilicht dat door zijn kwantitatieve of gerichte eigenschappen hinder, ongemak en afleiding veroorzaakt en de zichtbaarheid van cruciale informatie zoals transportsignalen (vb NBN EN 12464-2)
- CIE 150 report

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

DECISION TREE based on a
GENERAL PRINCIPLE...

SUPPORTED
by ALL
EXPERTS

POLITIC – PUBLIC – SOCIAL
SUPPORT

12. Lichthinder en lichtpollutie

12.1. Lichthinder

Om de nachtelijke omgeving te beschermen en te zorgen voor minimale verstoring van de fauna, flora en astronomische observatoria, is het beheersen van hinderlijk licht essentieel.

De term lichthinder (Obtrusive light) wordt omschreven in:

- CEN (NBN EN normen)
Als strooilicht dat door zijn kwantitatieve of gerichte eigenschappen hinder, ongemak en afleiding veroorzaakt en de zichtbaarheid van cruciale informatie zoals transportsignalen (vb NBN EN 12464-2 *)

DECISION TREE

light **ONLY IF** necessary

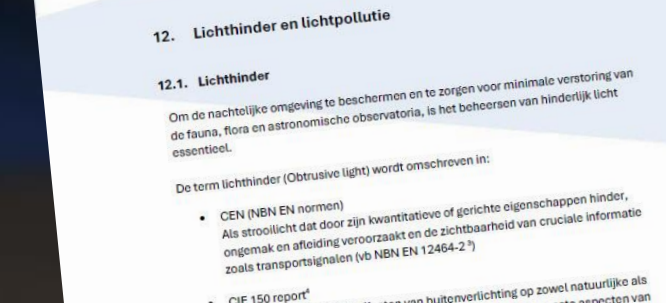
light **ONLY WHERE** necessary

light **ONLY AT THE LOWEST** required **LEVEL**

light **ONLY WHEN** needed

use **A SPECIFIC SPECTRUM**

ONLY WHEN needed

**CLEAR
GUIDELINES**

DECISION TREE

light **ONLY IF** necessary

light **ONLY WHERE** necessary

light **ONLY AT THE LOWEST** required **LEVEL**

light **ONLY WHEN** needed

use **A SPECIFIC SPECTRUM**
ONLY WHEN needed

12. Lichthinder en lichtpollutie

12.1. Lichthinder

Om de nachtelijke omgeving te beschermen en te zorgen voor minimale verstoring van de fauna, flora en astronomische observatoria, is het beheersen van hinderlijk licht essentieel.

De term lichthinder (Obtrusive light) wordt omschreven in:

- CEN (NBN EN normen)
Als strooilicht dat door zijn kwantitatieve of gerichte eigenschappen hinder, ongemak en afleiding veroorzaakt en de zichtbaarheid van cruciale informatie zoals transportsignalen (vb NBN EN 12464-2 *)
- CIE 150 report*

ROUND 2...

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

=
PROJECT
MANAGEMENT

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

WHERE...?

Put project
into
CONTEXT

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

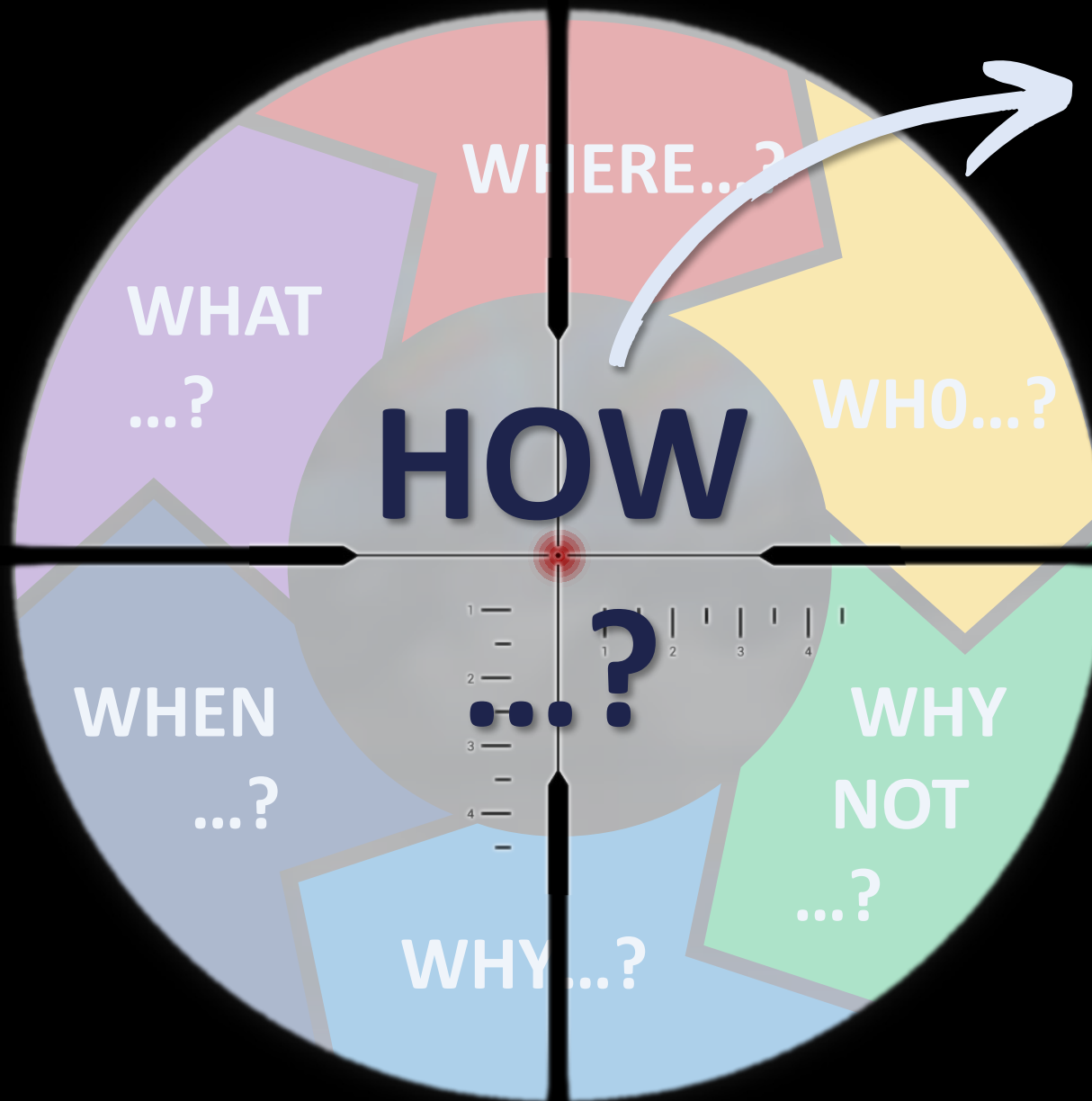

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

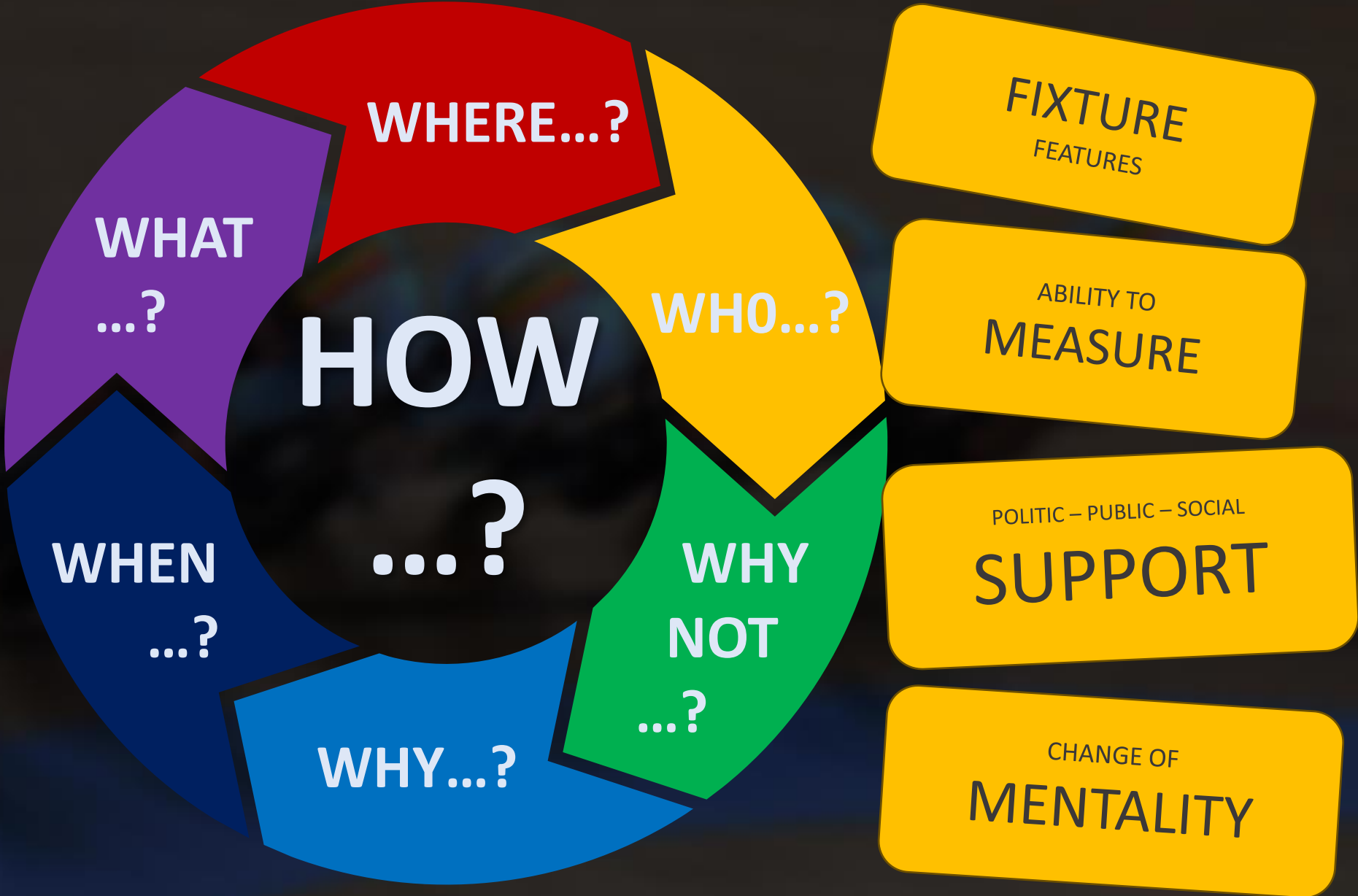
FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

Describe the
LIGHTING
TASK

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

ROUND UP...

**GUIDELINE for
DESIGNING
OUTDOOR
LIGHTING**

**TRANSLATE
norm for
OUTSIDERS**

GUIDELINE in a COMMON LANGUAGE

GUIDELINE for
DES
OUT
LIG

SUSTAINABLE

TEXTS

FILES

WORK

LIVING DOCUMENT

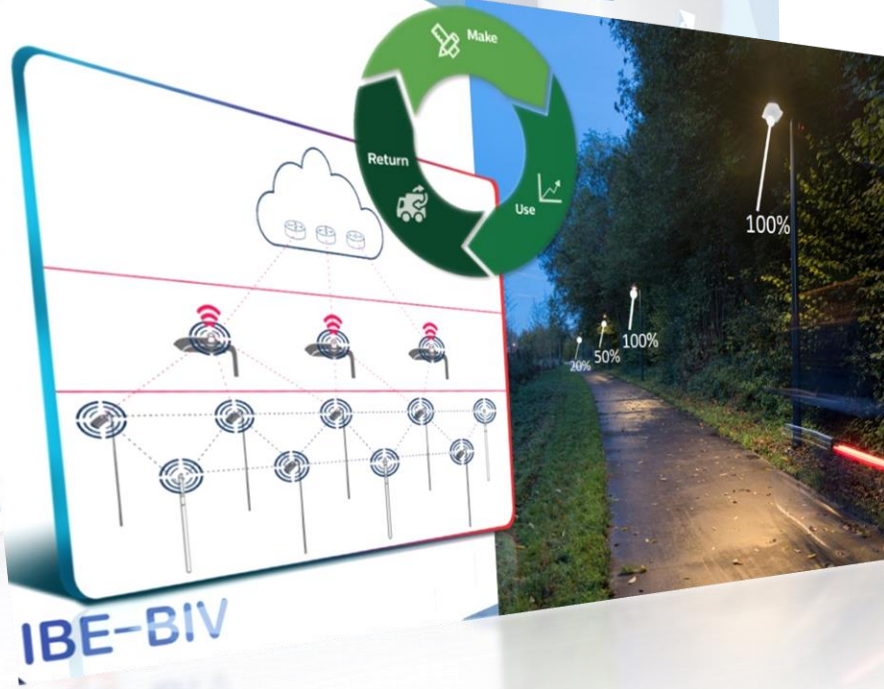
IBE-BIV

GUIDELINE in a COMMON LANGUAGE

LIVING DOCUMENT

GUIDELINE for
DESIGN
OUT
LIGHT

SUSTAINABLE

GUIDELINE in a COMMON LANGUAGE

LIVING DOCUMENT

UPDATED...

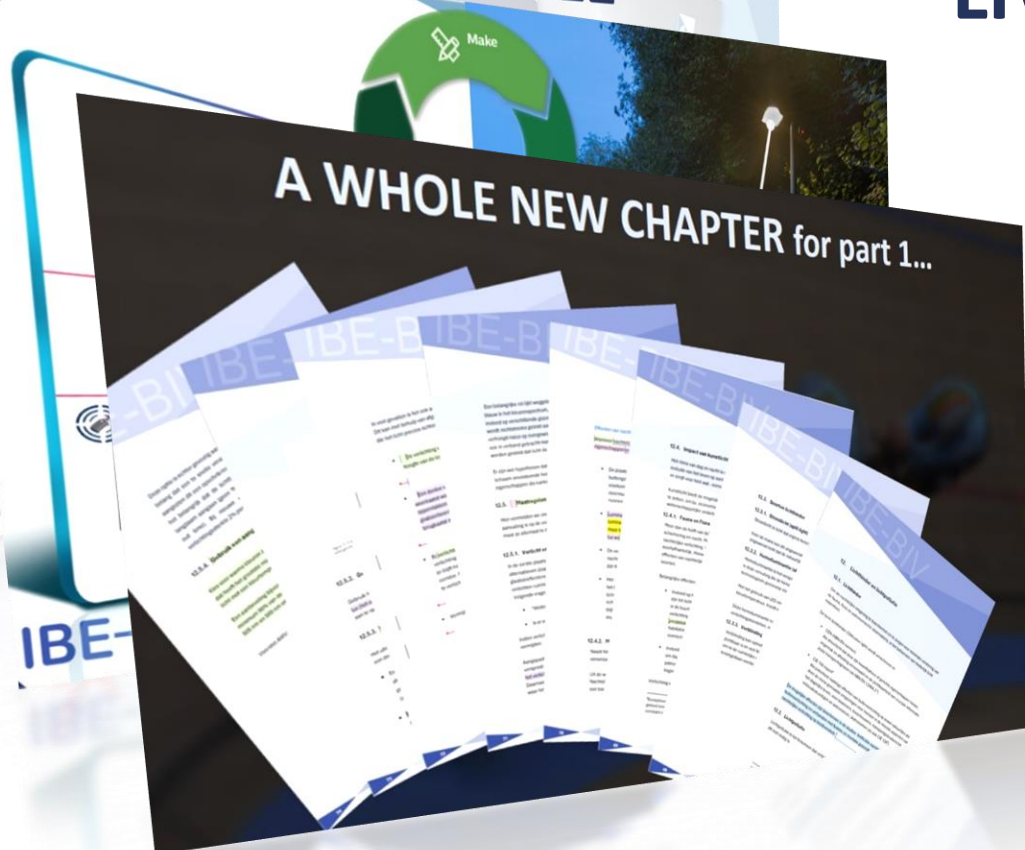
IBE-BIV

GUIDELINE for
DES
OUT
LIGH

SUSTAINABLE

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

GUIDELINE in a COMMON LANGUAGE

LIVING DOCUMENT

UPDATED...

... & UPGRADED!

IBE-BIV

GUIDELINE for
DES
OUT
LIGH

SUSTAINABLE

A WHOLE NEW CHAPTER for part 1...

FULL OVERHAUL ANALYSIS PHASE for part 2...

GUIDELINE in a COMMON LANGUAGE

LIVING DOCUMENT

UPDATED...

... & UPGRADED!

THANKS TO...

IBE-BIV

Bénédicte Collard (REW)

Erik De Bisschop (AWV)

Jeroen De Landtsheer (Fluvius)

Johan Huysmans (Signify)

Jordan Flament (Ores)

Olivier Deleplanque (Sibelga)

Wariach Samir (SPW)

Agathe Pharel (Laborelec)

Daan Dekeukeleire (INBO)

Judith Wouters (Vlaanderen, Dept. Omgeving)

Nathan Brison (Bruxelles Environnement)

Nicolas Hoffait (Bruxelles Environnement)

René Meeuwis (ANB)

Tanya Cerulus (Vlaanderen, Dept. Omgeving)

Thierry Kervyn (SPW)

Barbara Vandebroeck (Spectrum Advies)

Marc vanden Bosch (IBE-BIV)

Tom Heymans (Schreder BE)

Thank you

IBE-BIV

BELGISCH INSTITUUT voor VERLICHTINGSKUNDE
INSTITUT BELGE de l'ECLAIRAGE
CIE NATIONAL COMMITTEE – NBN SECTOR OPERATOR

 NBN

MET DE STEUN VAN
AVEC LE SOUTIEN DU

